

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1. ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ. 1853.

ΤΟΜΟΣ Δ'.

ΦΥΛΛ. 81.

MARIA.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλάδιον 80.)

—α—

Μετὰ δύο ὥρας ἡ Μαρία εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλα-
μόν της, στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ δό-
κτορος Ἰάνσωνος, καὶ ἀκολουθουμένη ἀπὸ δωδεκά-
δα δούλων τοὺς ὁποίους καὶ ἀμέσως ἀπέπειμψε.
Μόνη ἡ Παλῆδα ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς
θύρας.

— Παναγία μου! πόσον πάσχω! εἶπεν ἡ Μα-
ρία ἐξαπλωθεῖσα ἐπὶ τοῦ καλαμίνου θρανίου της,
κειμένου παρὰ τοὺς πόδας τῆς κλίνης. Νομίζεις ὅτι
ὁ ἀὴρ εἶναι φλογώδης καὶ εἰσερχόμενος εἰς τὰ
σπλάγχνα μου μὲ προξενεῖ πυρετόν.

— Πυρετόν ἀνησυχίας καὶ λύπης! ἐψιθύρισεν ὁ
δόκτωρ θέσας τοὺς μαύρους ὀστεώδεις δακτύλους
αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βραχίονος τῆς γέας γυναικὸς, ἥτις ἐ-

στήριξε τὴν ὠχρὰν κεφαλὴν της ἐπὶ τοῦ θρανίου.

Τὸ πᾶν ἡρέμα ἐν τοῖς εὐρυχώροις δωματίοις τοῦ
φρουρίου· ἐκτὸς ὅμως αὐτοῦ ὁ κλύδων ἐβρυχάτο μα-
νιώδης, ἡ θάλασσα συνετρίβετο κατὰ τῶν τειχῶν
μὲ τραχὺν πάταγον, καὶ ὡς ἄργυρος ἐφαίνοντο ἐν τῷ
μέσῳ τοῦ σκότους τῆς πενθίμου ἐκείνης νυκτὸς τὰ
ἀλλεπάλληλα κύματά της. Ἡ Μαρία ἠκροάσθη πρὸς
στιγμὴν τὸν θόρυβον τούτων τῶν στοιχείων τῆς φύ-
σεως καὶ μακρῶς ἀναστενάξασα, εἶπεν·

— Εὐτυχῶς κανὲν ἀνθρώπινον πλάσμα δὲν κιν-
δυνεύει εἰς τὴν τρομερὰν αὐτὴν θάλασσαν. Ὅσοι δυ-
στυχεῖς ἔχουν τὰς οἰκίας των εἰς τὸ παράλιον, εὐ-
ρίσκονται ἐνταῦθα εἰς ἀσφάλειαν. Ὅταν ὁ καιρὸς δι-
ορθωθῇ δὲν θέλομεν ἔχει νὰ θρηνήσωμεν ἀδιόρθωτόν
τι δυστύχημα· πλὴν πόσον μακρὰ θὰ μὲ φανῇ αὕτη
ἡ νύξ, ὦ θεέ μου! καὶ πῶς θὰ κοιμηθῶ!

— Δοκιμάσατε νὰ πῖετε δύο σταλαγματίας ἀπὸ
τοῦτο, εἶπεν ὁ δόκτωρ προσφέρων πρὸς αὐτὴν φιά-
λιον κείμενον παρ' αὐτῇ ἐπὶ ἀργυροῦ δίσκου· γνω-
ρίζετε ὅτι ἡ ἥσυχος ἐκείνη κατάστασις σᾶς ἐπιφέρει
ἐνίοτε ὀλίγον ὕπνον.

Ἡ Μαρία ἔπιε μεθ' ὑποταγῆς ὀλίγον, καὶ μετὰ
μικρὸν ἐψιθύρισε·

— Δὲν γνωρίζω τί ἔχω· μὲ φαίνεται ὅτι πᾶν ἀπὸ προκίσθησαν δυστυχῆματός τινος· τὸ πνεῦμά μου ἐταράχθη ἀπὸ μυρίας ιδέας, ἡ καρδιά μου πάλ-
λει ὡς ἂν εὐρισκόμην πλησίον κινδύνου τινος . . . φοβοῦμαι, ἰατρὲ· μείναιτε, μείναιτε περὶ καλῶ πλη-
σίον μου.

— Δὲν θέλω ἀναχωρήσει, ἀπεκρίθη μετ' εὐμε-
νοῦς μερίμνης ὁ δόκτωρ· ἡσυχάσατε κυρία, ἡσυχά-
σατε, ἀναλάβετε τὴν γενναιοψυχίαν σας, διότι θέ-
λετε λάβει ἀνάγκην αὐτῆς εἰς περιστάσεις δυσχε-
ρεῖς, καθὼς ἤδη εὐρίσκασθε· ὀφείλετε νὰ σκερθῆτε
διὰ τοὺς πραγματικοὺς καὶ παρόντας κινδύνους
οἵτινες σᾶς ἐπαπειλοῦν. Ἐπρόντισα νὰ προσκαλέσω
τὴν παπᾶ Πέτρον· ὅπου καὶ ἂν εἴναι, θέλει ἐλθῆ·
ἔχετε πλήρη πίστιν εἰς αὐτόν;

— Μάλιστα· εἶναι ἥπιος καὶ πεπαιδευμένος ἄν-
θρωπος· αἱ συμβουλαὶ τοῦ πολλάκις μ' ἐπαρμύ-
θισαν, γνωρίζει τὰς κρυφίας καὶ βαθεῖας τῆς ψυχῆς
μου λύπας, καὶ θέλει μὲ βοηθήσει νὰ ἐξέλθω ἀπὸ
τὰς περιπλοκάς ταύτας, καὶ ἀπὸ τὰς σκληρὰς ψυ-
χικὰς ἀγωνίας. Οἱ λόγοι τοῦ θέλουν καθησυχᾶσαι
τὴν συνείδησίν μου, καὶ θέλουν μοὶ παρέξει τὴν
δύναμιν καὶ τὴν πρὸς τὸν θεὸν ἐλπίδα, τὰς ὁποίας
παρ' ὀλίγον νὰ στερηθῇ· ἐστὶ ἀμφοτέρω συμβουλοὶ
μου. Δείξατέ με τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἀλήθειαν,
τὸ καθήκόν μου, διότι ἡ κεφαλὴ μου κατὰστρέφε-
ται, διότι ἀμφισβᾶλλω περὶ τοῦ ἰδίου μου ἐμαυτοῦ.

Ὁ δόκτωρ ἐσπριγξε σιωπηλῶς τὴν ὁποίαν τῷ ἐ-
ξέτεινεν ἡ Μαρία χεῖρα. Αὐτὴ δὲ ἠγέρθη βραδέως,
καὶ διήλθε τὴν αἴθουσαν μετ' βῆμα ἀσθενὲς καὶ ἀνι-
σον. Ὁ ἐρεθισμὸς τοῦ πνεύματός της τὴν ὑπηγόρευσε
τὴν ἀνάγκην κινήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν μόλις ἐξήρ-
κουν αἱ δυνάμεις αὐτῆς. Διαβαίνουσα ἔμπροσθεν τοῦ
κατόπτρου, ἐστάθη καὶ — Παναγία μου! ἀνέκρα-
ξεν, ὁμοιάζων νεκράν!

Καὶ τῶνόντι δὲν ἦτο πλέον ἡ ὥρα ἐκείνη Μα-
ρία, ἡ τοσοῦτον πρὸ ὀλίγου χρόνου λάμπουσα, ἡ
ἐμπλὴς ζωῆς καὶ ἀνθηρότητας. Ἡ ἀκτινοβολία καὶ
γαλήνεια ἐκφράσις τοῦ προσώπου της εἶχεν ἐξαλει-
φθῆ ἀπὸ καταχθόνιον μαρμαρὸν· λευκότης παράδο-
ξος κατεκάλυπτε τὰς παρειὰς αὐτῆς, εἰς τὰς ὁποίας
ἐνίοτε ἐφαίνετο στιγμιαῖον ἐρυθρῆμα· μόνον τὸ βλέμ-
μα της ἐσωζεν εἰσέτι ὅλην τὴν ζωηρότητά του, ἦτο
δευγέστερον, ἡδύτερον, ὀξύτερον καὶ ἡγεμονικώ-
τερον ὑπὸ τὰ μακρὰ μελαγχροινὰ βλέφαρά της. Αἶ-
φνης ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ παράθυρον με-
εἰδὸς τι φρικιάσεως, καὶ εἶπεν·

— Ἰατρὲ! ἀκούσατε; ὁ σκοπὸς ἐφώνησε! τίς
εἶ; Εἰς τὴν μεγάλην αὐλήν.

— Θὰ εἴναι βέβαια ὁ παπᾶ Πέτρος, ἀπεκρίθη
ὁ ἰατρός.

— Καὶ διατί ὁ παπᾶ Πέτρος νὰ μὴ προτιμήσῃ
νὰ διαβῇ ἀπὸ τὰς κάτω αἰθούσας; ἠρώτησεν ἡ Μα-
ρία· ἔκαμε κακὰ ἀποφασίσας νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν αὐ-
λήν με τοιοῦτον καιρὸν.

Καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυ-
ρον καὶ παρετήρησεν ἔξω. Ἡ βροχὴ ἐπιπτε βαρύνου-
σα ἀπὸ οὐρανὸν μαῦρον καὶ διασχίζομενον ἐνίοτε

ἀπὸ ἀστραπᾶς· φανὸς κραιπνὸς ἐμπροσθεν τῆς θύ-
ρας διέχευε τὸ φῶς τοῦ ἐπὶ τοῦ σκοποῦ, ὅστις ἐδᾶ-
διξε μετ' ἴσον βῆμα τὸ προσδιωρισμένον μέρος τῆς
φρουρᾶς τοῦ, βαθύ σκοτὸς ἐδοκίλευεν εἰς τὴν αὐρήν,
χωρὸν αὐλήν ἣτις ἐχώριζε τὸ παρεκκλησίον ἀπὸ τὰ
δωμάτια τοῦ πύργου· ἀλλ' εἰς τὰ βάθη τοῦ σκοτοῦς
τούτου ἐλαμπεν ἐρυθρῶδες φῶς, τοῦ ὁποίου αἱ ἀ-
κτίνες ἐφώτιζον καμπύλην τινὰ θύραν.

— Κάμποσοι ἄνθρωποι εἶναι εἰς τὸ παρεκκλη-
σίον, εἶπεν ἡ Μαρία ἐκπληκτος· ἤνοιξαν τὴν θύραν
καὶ βλέπω φῶς.

Καὶ παρετήρησεν ἔχουσα τὸ μέτωπον ἐστηρι-
γμένον ἐπὶ τοῦ παραθύρου.

— Μεσονύκτιον! εἶπεν ὁ ἰατρός· αὐτὴν τὴν
ὥραν ἐξυπνᾷ καὶ ὁ παπᾶ Πέτρος διὰ νὰ ἀναγνώσῃ
τὸν ὄρθρον· ἴσως ἀπόψε ἠθέλησε νὰ προσευχηθῇ ἐντὸς
τοῦ παρεκκλησίου.

Μόλις εἶπε ταῦτα καὶ ἡ θύρα ἠνοιχθῆ ἐντελῶς,
καὶ εἰς ἄνθρωπος ἐστάθη ἐπὶ τοῦ κατωφλίου· τὸ
ὕψηλόν του ἀνάστημα ἐξωγράφητε μαύρην σκιάν,
καὶ αὐτὸς ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ λιθίνου παραστάτου ὁμοι-
άζων ἄνθρωπον ὅστις ἀπέκαμε πλέον βασανιζόμενος.

— Παναγία μου! ἐψιθύρισεν ἡ Μαρία φρικιάσασα,
αὐτὴ ἡ σκιὰ ὁμοιάζει κάποιον! γνωρίζω τὸ ἀνά-
στημά του, τὴν κόμην του . . . Κύριε Ἰησοῦ Χρι-
στέ! Μήπως εἶναι ὁ Μωϊσῆς;

Καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ θύρα τοῦ παρεκκλη-
σίου ἐκλείσθη πάλιν, καὶ τὸ πᾶν ἐχάθη ἀπὸ τοὺς
ὀφθαλμούς της Μαρίας, τὸ δ' ἐκστατικὸν βλέμμα
της ἐδυσθίσθη εἰς τὰ σκοτῆ.

— Ἰδοὺ ἦλθεν ἡ ἀγιότης του, εἶπεν ὁ δόκτωρ
λαβὼν ἡπίως τὸν βραχίονα τῆς Μαρίας διὰ νὰ τὴν
ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν θέσιν της.

Ὁ παπᾶ Πέτρος εἰσῆλθεν. Ἦτο γέρων τις ἱερεὺς
ἐκ τοῦ τάγματος τῶν Ἰακωβίτων, εὐφυὲς εἰς τὸ ἄ-
κρον, σταθεροῦ χαρακτῆρος καὶ ἄνθρωπος ἐμπειρος.
Πρὸ δέκα ἐτῶν εἶχε σταλῆ ἀπόστολος εἰς τὰς ἀποι-
κίας, ὅπου καὶ ἐξασκῶν τὰ δυσχερῆ του καθήκοντα,
εἶχεν ἀποκτήσει μεγάλην φήμην καὶ ἐπιρροήν.

— Πάτερ μου, εἶπεν ἡ Μαρία μετὰ συγκινητι-
κῆς φωνῆς δραμοῦσα εἰς προὑπάντησίν του, ἤξεύ-
ρετε ὅτι εἰς τὸ παρεκκλησίον εὐρίσκονται ἄνθρωποι;

— Τὸ ἤξεύρω κυρία, ἀπεκρίθη γελῶν ὁ ἱερεὺς
παρεχωρήσατε ἀπόψε εἰς τόσους ἀνθρώπους τὴν
φιλοξενίαν σας, ὥστε δὲν ἤξευρον ποῦ νὰ τοὺς
βάλωσιν. Αἱ ἀποθήκαι, αἱ κάτω αἰθούσαι ἦσαν γε-
μάται, διότι ἔφερον ἐδῶ πολλὰς πραγματείας. Ὅλοι
οἱ κάτοικοι καὶ αἱ τροφαὶ τῶν ἐξησφαλίσθησαν, ὥστε
δὲν ἔμεινε πλέον τόπος διὰ τοὺς δούλους οὔτε διὰ
τοὺς ὁμήρους. Τότε ἐσυμβούλευσα τὸν πρωτοφύλα-
κά σας νὰ στῇλῃ τοὺς μαῦρους νὰ κοιμηθῶσιν εἰς τὸ
ἱπποστάσιον, ἔφερον δὲ τοὺς λευκοὺς εἰς τὸ παρεκ-
κλησίον, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐπῆρα τὴν Ἀγίαν μετὰδο-
σιν· ἐκεῖ θέλουν κοιμηθῆ ἀπόψε· καὶ ἐπομένως δὲν
εἶναι δίκαιον, ἐκείνοι οἵτινες δὲν ἔχουσι κανέν κατα-
φύγιον, νὰ κοιμηθῶσιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ;

— Οἱ δοῦλοι λοιπὸν εἶναι αὐτοὶ οἵτινες περ-
νοῦν ἐκεῖ κάτω; ἐψιθύρισεν ἡ Μαρία τῆς ὁποίας τὸ

πρόσωπον ανέλαβε τὴν ζωηρότητά του, καὶ ἦτις αἰφνης ἠσθάνθη καταβληθέντας τοὺς παλμούς τῆς καρδίας της· φάντασμα θὰ εἶδον. Οἴμαι! ἐκείνη ἡ εἰκὼν εὐρίσκεται ἀδιακόπως ἐμπρὸς μου!

Παρηλθε στιγμή τις ἐν σιωπῇ, καὶ ἡ Μαρία ἐπανελάβε·

— Πάτερ μου, ἔχω χρεῖαν τῶν συμβουλῶν σας· με ὑπεστηρίζετε καὶ με ὠδηγήσατε εἰς τὰς λυπηροτέρας στιγμὰς τοῦ βίου μου, βιηθήσατέ με καὶ εἰς τὴν νέαν ταύτην ὁδὸν πατερ μου, ὅτι ἐροδούμην ἐπὶ ἧλθε.

Τότε διηγέθη τὴν μετὰ τοῦ κόμητος Λοανβιλλιέρου ὁμιλίαν της, καὶ τὰς περὶ γάμου προτάσεις εἰς τὰς ὁποίας ἦτον ἀποφασισμένη ν' ἀπαντήσῃ ἀποφαιτικῶς τὴν ἐπαύριον·

— Εἴμαι βεβαία, εἶπεν ἐπὶ τέλους, ὅτι ὁ Λοανβιλλιέρου ἐξέφρασε τὴν ἀληθειαν· ἀλλ' ἡ συνείδησίς μου δὲν θεωρεῖ καθήκόν της νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην καὶ φοβεράν θέλησιν. Ἐκείνος ὅστις ἤδη εὐρίσκεται εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ διορᾷ εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς μου, δὲν θέλει με καταδικάσει.

— Κόρη μου, εἶπεν ὁ παπᾶ Πέτρος με σοβαρὰ καὶ μελαγχολικὴν φωνήν, ἡ ὑπόθεσις αὕτη δὲν ἀνάγεται εἰς τὴν συνείδησιν· ἐνώπιον τοῦ θεοῦ εἰσθε ἐλευθέρη, πλὴν ὁ κόμης Λοανβιλλιέρου θέλει ὑποτάξει τὴν θέλησίν σας διὰ τοῦ νόμου τοῦ ἰσχυροτέρου. Γνωρίζει πολὺ καλὰ τίνι τρόπῳ νὰ σᾶς καταναγκάσῃ εἰς τὸν γάμον τοῦτον. Δὲν γνωρίζετε λεπτομερῶς τί τρέχει ἐνταῦθα καὶ εἰς ποῖον κίνδυνον εὐρίσκεσθε. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἐν μέρος εἶναι καθ' ἡμῶν, μέρος συγκεείμενον ἀπὸ ἀνθρώπους τοῦ ὄχλου, οἵτινες παντοῦ εἶναι οἱ πολυπληθέστεροι καὶ οἱ στασιωδέστεροι. Τί ὠφελεῖ, ἂν οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ἐντορίας σᾶς εἶναι ἀφωσιωμένοι, ἀφοῦ τὰ στρατεύματά των εἶναι ἔτοιμα νὰ ἐπαναστήσωσι κατὰ τῆς ἐξουσίας σας; Ὅλοι οὗτοι οἱ στασισταὶ τρέμουν τὸν Λοανβιλλιέρου, καὶ ἐκείνους τοὺς ὁποίους ὀνομάζουν Ἰσπανικὴν του φρουράν· πολλῶν δὲ μᾶλλον τὸν βαρόνον Λοανβιλλιέρου Ποανού, διοικητὴν τοῦ Ἁγίου Χριστοφόρου, ὅστις δύναται, ἂν ἡ χρεῖα τὸ καλέσῃ, νὰ πέμψῃ εἰς τὸν ἀνεψιὸν του μίαν ἢ δύο λέμβους, ὠπλισμένους διὰ πόλεμον καὶ νὰ τοὺς καθυποτάξῃ. Τοῦτο ἐμπόδισε μέχρι τοῦδε πᾶσαν ἀπόπειραν στάσεως. Ἐνθυμοῦμαι κάλλιστα τὸν τρόπον μετὰ τὸν ὁποῖον ὁ κόμης Λοανβιλλιέρου ἐπολέμησε τοὺς ἐρυθροδείμους, καὶ εἴμαι πεπεισμένος ὅτι δὲν θέλει συγχωρήσῃ τὸ παραμικρὸν οὔτε εἰς τοὺς χριστιανούς, οὔτε εἰς τοὺς εἰδωλολάτρους. Ἀλλὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καθ' ἣν ἤθελε παύσει νὰ ᾔῃ γενικὸς τοποτηρητής σας, τὴν ἡμέραν ἐκείνην καθ' ἣν ἤθελεν ἀποσυρθῇ ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν σας, τὴν ἡμέραν ἐκείνην, Κυρία, θέλετε ἰδεῖ τὴν ἐξουσίαν σας παραγνωριζομένην καὶ προσβαλλομένην φανερά, καὶ ἴσως θέλετε ἀναγκασθῇ νὰ παρατηρήτε τῆς ἀρχῆς σας. . . .

— Ποτὲ, πάτερ μου, ποτὲ, ἀπεκρίθη μεθ' ὁρμῆς ἡ Μαρία· καμία ἀνθρωπίνη δύναμις δὲν θέλει δυνεῖσθαι νὰ με καταναγκάσῃ νὰ ἐγκαταλείψω τὰ δικαίω-

ματα τοῦ υἱοῦ μου. Δὲν θέλω ἀρῇσι τὴν ἀρχήν μου ἐνόσω ὁ βασιλεὺς τὴν ἀρῇναι εἰς τὰς χεῖράς μου, καὶ τῆς ὁποίας αἱ μέριμναι με θανατώνουν.

— Ἀληθινά, κυρία, εἶπεν ὁ ἱατρός, με ἐνεπνεύσατε ἤδη μίαν ἐλπίδα, ἂν ἐδύνασθε ν' ἀντιτάξετε τινὰ εἰς τὸν Λοανβιλλιέρου, ἂν ἔχετε βοηθόν σας ἀνθρώπον τινα σταθεροῦ χαρακτῆρος, γενναίου, ικανὸν ὡς ἐκείνος, ὑπῆρχε τότε μέσον νὰ τὸν περὶσταίλωμεν.

— Ἄν ᾔρχετο ὁ Μωδράβι! ἐπιθύρουν ἡ Μαρία με ἀνέκφραστον τόνον ὁδύνης, δειλίας καὶ ζωηρᾶς κλυπεμονησίας, πλὴν δὲν ἐρχεται!

Βεβαίως ἐγνώριζεν ὁ παπᾶ Πέτρος πᾶν ὅτι ἡ ψυχὴ τῆς Μαρίας ὑπέφερε, καὶ ἀβεβαιότητος, καὶ φόβους, καὶ ἀνωφελεῖς ἐλπίδας, διότι κινήσας περιλύτως τὴν κεφαλήν,

— Δὲν ἔχομεν πλέον ἐλπίδα, εἶπε. Πρὸ ἑξ μηνῶν ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸν Ἁγίον Δομίνικον διὰ νὰ ἐλθῇ ἐνταῦθα, καὶ δὲν ἔμαθον τίποτε περὶ αὐτοῦ. Πρέπει νὰ παρακαλῶμεν τὸν θεὸν ὑπὲρ τῆς ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς του.

Ἐρρικίασεν ἡ Μαρία ἀκούσασα ταῦτα.

— Ναί, εἶπε, κατεβιάσασα τὴν κεφαλὴν ὡς διὰ νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τετέλεσται πλέον.

Ὁ ἱερεὺς ᾔρχισε τότε νὰ τῇ παριστᾷ τὸν κίνδυνον τῆς θέσεώς της καὶ τὰ ἀπειρα ἀγαθὰ τοῦ μετὰ Λοανβιλλιέρου γάμου της. Ὁ Δόκτωρ ἠνώθη μετὰ πνευματικόν, καὶ ἀμφοτέρωθεν ἔχοντες τοὺς αὐτοὺς φόβους ἔδωκαν τὰς αὐτὰς συμβουλὰς. Ἡ δυστυχὴς γυνὴ ἐδίστασε πολλὴν ὥραν· πλὴν τέλος ἐντρομος καὶ καταβληθεῖσα, ὑπεσχέθη νὰ μὴν ἀποβάλλῃ δι' ὀριστικῆς ἀρνήσεως τὸν κόμητα, ἀλλὰ νὰ τὸν δίδῃ ἐλπίδας. Ὅτε οἱ σύμβουλοί της ἀνεχώρησαν, ἡ νύξ ἦτον ἤδη ἀρκετὰ προχωρημένη, ὁ δὲ ἱερεὺς ἐξηρχόμενος εἶπε πρὸς τὸν δόκτορα.

— Εὐλογημένος νὰ ᾔῃ ὁ θεὸς ὅστις μᾶς ἐνεπνεύσε τοὺς λόγους οἵτινες ἐδύναντο νὰ πείσωσι τὴν Κυρίαν! ἡ ἀπόφασίς τὴν ὁποίαν ἔκαμε καὶ τοῦ υἱοῦ της τὴν κληρονομίαν σώζει, καὶ τὴν ἡσυχίαν τῆς ἀπειρίας ἐξασφαλίζει.

— Ναί, πάτερ μου, πλὴν ἴσως φθείρῃ τὴν ζωὴν της διὰ τοῦτο, εἶπεν ὁ δόκτωρ.

Πρὸς τὸ πρῶτ' ὁ ἀνεμὸς ἔπνεε. Τὰ σεσωρευμένα νέφη διεχωρίσθησαν καὶ ἐφάνη ὁ ἀκτινοβόλος τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου δίσκος· ὁ γλαυκὸς οὐρανὸς ἐγαλινῆα, καὶ ἡ παραμικρὰ πνοὴ δὲν ἐτάραττε τοὺς αἰθέρας, ἀλλὰ τὰ ὁμοία με βουνὰ κύματα τῆς μαύρης καὶ ἐξηγριωμένης θαλάσσης ἐθραύοντο ἀκόμη κατὰ τῆς ὀχθῆς. Αἱ μικραὶ οἰκίαι εἶχον ὑποστῇ βλάβην εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς νήσου· αἱ τῶν καλάμων πεδιάδες ἐθαλλον εἰσέτι, αἱ ἀνθοδέσμαι τῶν βανανῶν ἀνύφουν τὰ μακρὰ φύλλα των ὑπεράνω τῶν ἀχυρίνων στεγῶν τῶν καλυβῶν τῶν μαύρων· καὶ ὁμοῦς ἡ ὁρμὴ τῶν ὑδάτων εἶχε χαλύψει ἀπὸ ναυαγίων λείψανα τὴν παραλίαν.

Ἀμὰ ἡ ἡμέρα ἀνέτειλε, μικρὰ τεραχὴ ἀνήγγειλε τὴν ἀνεχώρησιν ἐκείνων οἵτινες εἶχον καταφύγει

εις τὸ φρούριον. Ἡ Μαρία ἐκοιμᾶτο ἀποκαμωμένη, ὅσα ἔχυνε, καὶ ἡ καρδίᾳ τὸν ἔπαλεν ἀπὸ ἀγρίαν χαρὰν, καὶ ἐν τούτοις ἤκουσε τὸν ἀπὸ βήματα καὶ φωνὰς συγκεχυμένον τούτον θόρυβον.

— Παλήδα, ἀνέκραζεν ἐγερθεῖσα, Παλήδα!

Ἡ δούλη ἀνωρθώθη εἰς τοὺς πόδας τῆς κλίνης.

— Ἀκουσε, ὑπέλαθεν ἡ Μαρία, ἰδοὺ οἱ μαῦροι καὶ οἱ ὄμηροι ἀναχωροῦν· θέλω νὰ κάμω καμμίαν ἐλεημοσύνην εἰς αὐτοὺς τοὺς ταλαιπώρους· δός με τὸ βαλάντιόν μου.

Ἡ Παλήδα ἔφερε μικρόν τι ἐκ μαύρου ὀλοσηρικοῦ σακκίου, εἰς τὸ ὅποιον ὑπῆρχον μερικὰ νομίσματα.

— Δός με τοὺς τα ὅλα, εἶπεν ἡ Μαρία, ὥς τὰ μοιρασθῶν· δὲν ἐπιθυμῶ νὰ λογαριάσω τῶν πτωχῶν τὸ ἀργύριον.

Ἡ Παλήδα ἤνοιξεν ὀλίγον τὸ παράθυρον, καὶ ἐκβαλοῦσα τὴν μελαγχρηνὴν κεφαλὴν τῆς, ἐρώναξε ῥίπτουσα εἰς τὴν αὐλὴν τὸ βαλάντιον,

— Ἰδοὺ, ἡ κυρία τὰ προσφέρει εἰς τοὺς δούλους καὶ τοὺς ὁμίλους· μοιρασθῆτέ τα ἐξήτου.

Καὶ ἀποσυρθεῖσα ἀμέσως, ἔκλεισε τὸ παράθυρον χωρὶς νὰ δώσῃ προσοχὴν εἰς ἐκείνους οἵτινες ἐσύναζον τὴν σημαντικὴν ταύτην ἐλεημοσύνην.

— Ζήτω ἡ μικρὰ βασίλισσα! ἀνέκραζαν πολλὰι φωναὶ εἰς τὴν αὐλὴν. Κατόπιν ἤχοι τινὲς μάλιστα ἤχησαν εἰς τὸν ἀέρα καὶ τὸ πᾶν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν τάξιν καὶ τὴν σιωπὴν.

Τὴν ὥραν τῆς λειτουργίας ἡ Κ. Δ' Ἐντμξόυκ ἠγέρθη διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὸ παρεκκλήσιον, συνωδεύετο δὲ κατὰ τὸ σῆμα ἀπὸ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἀνθρώπων τῆς εἰκίας τῆς. Εἰσερχομένη εὗρε πλησίον τῆς θύρας τὸν Λοανδιλλιέρον, ὅστις τὴν ἐχαίρετисε σιωπηλῶς, τῇ προσέφερε τὸ ἀγίασμα καὶ τὴν ὠδήγησεν εἰς τὴν θέσιν τῆς. Τὸ παρεκκλήσιον τοῦ φρουρίου τοῦ Ἀγίου Πέτρου ἦτον ἐστολισμένον μὲ ἀφέλειαν ἀξίαν τῶν πρώτων χρόνων τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἐκεῖ δὲν εἶλεπε τις οὔτε τραπέζαν, οὔτε χρυσώματα, οὔτε πολιτίμους γλυφάς· ἐστόλιζον ὅμως ἐσωτερικῶς αὐτὸ καθ' ἑκάστην πλουσιοπαρόχως μὲ ἄνθη καὶ κλαδία, τὰ ὠραιότερα ταῦτα τῆς γῆς δώρα. Κλάδοι πορτοκαλλεῶν καὶ πρασίνων βατῶν, ἐκόσμων τὸν βωμὸν, δεξιόθεν τοῦ ὁποίου ἵστατο σὺν τῇ Μαρίᾳ, μικρὰ ἀκτὶς τοῦ ἡλίου, εἰσερχομένη διὰ τοῦ μικροῦ παραθύρου ἐπιπτεν ἐπὶ τῶν λευκῶν τοίχων καὶ διέχεεν ὠχρὸν καὶ γαλήνιον φῶς. Ἡ ταπεινὴ αὕτη ἐκκλησίᾳ, ἦτον ἐπίτηδες κατασκευασμένη διὰ τὴν παρεκλήσιν καὶ τὴν προσευχὴν. Χωρισμένη ἀπὸ τὰς ἄλλας οἰκοδομὰς δι' εὐρυχώρου αὐλῆς, ὑψοῦτο μεμονωμένη ἐπὶ τοῦ περιτειχίσματος τοῦ φρουρίου καὶ ἔκειτο παρὰ τὴν θάλασσαν, τῇ ὁποίας ἡ αἰωνία ταραχὴ ἀντήχει ὑπὸ τὸν θόλον αὐτῆς.

Ἡ Μαρία ἐγονυπέτησε μὲ τὸ μέτωπον κεκυφῆς. Ὁ κόμης Λοανδιλλιέρος, ὀρθὸς ὀπισθεν τῆς τῇν παρετῆρει μὲ ἀπληττον χαρὰν ἐπειδὴ δὲ ἐκρύπτετο τὸ πρόσωπόν τῆς, ἐκεῖνος δὲν εἶλεπε μὲν εἰμὴ τὸν ἱσχνὸν καὶ λευκὸν λαιμὸν τῆς καὶ τὴν μέλινα κόμην τῆς τῆς ὁποίας οἱ χρυσοειδεῖς βότρυχοι ἐπιπτον εἰς τοὺς ὄμους τῆς, ἐμάντευεν ὅμως τὰ δάκρυα

διότι ἐνόει ὅτι εἶχεν ὑποταχθῇ καὶ ὅτι ἐθρῆναι τὸν ἴδιον ἑαυτὸν τῆς. Ὁ ἀκαταμάχητος ἔρωσ τοῦ ἐθριαμβεύσεν, ὁμοίως καὶ ἡ ἀδυσώπητος ζήλοτυπία τοῦ, καὶ ἐσυλλαγίζετο, χωρὶς νὰ τὸν τύπη ἡ συνειδήσις, ποῖον εἶδος βίας ἐδύνατο νὰ καθυποτάξῃ τὴν γυναῖκα ταύτην, τῆς ὁποίας ἡ σκληρὰ πρὸς αὐτὸν καρδία ἀνῆκεν ἴσως εἰς ἄλλον τινα.

Τῶντι ἡ Κ. Δ' Ἐναμξόυκ εἶχεν ὑποταγῇ, διότι ἡ μέχρι τοῦδε ὑποστηρίζουσα αὐτὴν κρυφία καὶ τελευταία ἐλπίς, ἐξέλειπε. Τὴν προτεραιὰν ἀκόμη ἐπρόσμενε, καὶ εἰς τὴν καρδίαν τῆς ἐνυπῆρχεν ἀκτὶς πίστεως καὶ θάρρους· ἀλλ' αἶφνης ἡ ἀκτὶς αὕτη ἐσβέσθη. Ἦδη τὸ πᾶν δι' αὐτὴν ἐχάθη, καὶ ἔκλειεν ἡ πάλαινα τὸν θάνατον τοῦ Μωδράυ, καὶ ἤκουε μὲ φρίκην τὴν τραχεῖαν τῆς θαλάσσης ταραχὴν, τῆς ὁποίας αἱ βαθεῖαι ἀβυσσοὶ ἀναμριζόλως τὸν εἶχον καταπίει.

Ὁ παπᾶ Πέτρος εὗρίσκετο εἰς τὸν ναὸν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐκεῖ παρευρισκόμενοι ἤκουον σιωπηλῶς τὴν λειτουργίαν. Ἡ Μαρία ἐδέετο καθ' ὅλην τὴν ἀκολουθίαν· εἰς τὸ τελευταῖον Εὐαγγέλιον ἠγέρθη καὶ ἀμέσως τὸ βλέμμα τῆς ἐστράφη μηχανικῶς πρὸς τὸν λευκὸν τοῖχον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐφαίνοντο μεγάλα στοιχεῖα νεωστὶ γραφέντα μὲ ἄνθρακας· τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἀπετέλουν λέξιν δυσανάγνωστον μὲν, πλὴν τὴν ὁποίαν ἡ Μαρία ἐμάντευσε· διότι τὸ ὠρολόγιον ἔπιασεν ἀπὸ τὰς χειρὰς τῆς καὶ ἐγονυπέτησε τρέμουσα ἐκστατικὴ καὶ μὲ τὴν καρδίαν πλήρη δισταγμῶν καὶ φρίκης· εἶχε ἀναγνώσει τὸ ὄνομα τοῦ Μωδράυ ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ παρεκκλησίου. Τὸ βλέμμα τῆς ἔμεινε προσηλωμένον ἐπὶ τῶν ἀνίσων ἐκείνων στοιχείων, τὰ ὁποῖα χεῖρ εἰς κίνδυνον εὕρισκομένη εἶχε γράψῃ ἐν τῷ σκότει. Διὰ αὐτὸ τὸ ἀγνοούμενον ἐφ' ὅλων ἐκείνων οἵτινες ἔζων περίξ αὐτῆς, εὗρίσκετο ἐκεῖ γεγραμμένον· διὰ νὰ τὸ θέσωσιν ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς τῆς εἰς τοιαύτην στιγμὴν; ἦτο ἄρα γε πληροφορία ἢ ἐπιπληξὶς τῆς; τὸ πνεῦμα τῆς ἐβυθίζετο εἰς εἰκασίας. Ἐσκέφθη ἀμέσως ὅτι, μόνον ἀπὸ ὁμηρον ἐδύνατο νὰ γραφῇ τὸ ὄνομα τοῦτο, τοῦ ὁποίου ἡ θέα ἐπλήρου τὴν ψυχὴν τῆς ἀπὸ ἀμνησιν, ἐλπίδας καὶ θανατηφόρους φόβους. Πλὴν, πρὸς τί τὸ μυστήριον τοῦτο; πρὸς τί, ἂν ἡ τύχη τοῦ Μωδράυ ἦτο γνωστὴ εἰς ἓνα τῶν δυστυχῶν τούτων νὰ μὴ τὴν πληροφορήσῃ; Διὰ νὰ μὴ δοκιμάσῃ νὰ τὴν πλησιάσῃ διὰ νὰ τὸ ἀναγγεῖλλωσιν;

Ἐνῶ ἀκίνητος καὶ βεβυθισμένη εἰς τὰς συγκινήσεις καὶ τοὺς συλλογισμούς τῆς, ἔμενε γονυπετὴς μὲ τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὸν τοῖχον, ὁ Λοανδιλλιέρος ὡχρὸς καὶ ὀργίλος παρετῆρει πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος μὲ παράδοξον ἔκφρασιν ἐκπλήξεως καὶ μανίας. Καὶ αὐτὸς ἐπίσης εἶχεν ἀναγνώσει τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ μετ' ὀλίγον ἐξῆλθεν· ἡ λειτουργία εἶχε τελειώσῃ. Ἡ Μαρία ἔμεινε ἀκόμη ἐν τέταρτον εἰς τὸ παρεκκλήσιον, διὰ νὰ σκεφθῇ πῶς νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ γνωρίσῃ διὰ ποίας ἀκατανοήτου εἰμαρμένης τὸ ὄνομα τοῦτο, τὸ πάντοτε παριστάμενον εἰς τὴν διάνοιάν τῆς, εὗρέθη ἀπροσδοκῆτως ἐμπροσθέν τῆς.

Ότε δὲ ἀπεσώθη μὲ τὴν συνοδίαν τῆς, εὗρεν ἐξω τὸν Λοκνὸϊλιέρον, περιστοιχισμένον ἀπὸ τινος τῶν ἀνθρώπων του, καὶ ὁμιλοῦντα πρὸς αὐτοὺς μὲ τόνον βραχὺν καὶ ἀπόκομον, ὅστις κατέπληττε τοὺς πάντας.

— Ρικίων, ἔλεγεν ἀποτεινόμενος εἰς τινὰ τῶν ἀνθρώπων του, ὅμοιον μὲ ἀστουριανὸν γίγαντα, τὸν ὅποιον οἱ συνάδελφοί του ἐπωνόμαζον Ἅγιον Χριστόφορον, ὕπαγε ἀρέσως εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῶν ὑποίων οἱ ἄνθρωποι ἐκοιμήθησαν ἀπόψε εἰς τὸ παρεκκλήσιον, καὶ εἰπέ τους ἐκ μέρους μου νὰ σταῖλωσιν ἐδῶ ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀχρεῖους. Πρέπει νὰ μάθω ποῖος ἐτόλμησε νὰ γράψῃ τὸ εἰδωλολατρικὸν του ὄνομα εἰς τοῖχον ἱεροῦ μέρους καὶ, μὰ τὸ βάπτισμά μου! θὰ τὸν διορθώσω ἐξαίρετα.

— Κύριε, εἶπεν ἡ Μαρία προχωρήσασα, θέλω νὰ ἐρωτήσω ἐγὼ ἢ ἰδίᾳ αὐτοὺς τοὺς δυστυχεῖς.

— Θέλουν τοὺς φέροι ἐνώπιόν σας, ἀπεκρίθη ἡ σὺ· ὁ κόμης· ἔχετε ἄλλας διαταγὰς, κυρία, νὰ μὲ δώσητε;

— Μετὰ μίαν στιγμὴν· ἀκολουθεῖτε με ἤδη, κύριε, εἶπε καταληφθεῖσα ἀπὸ δυσπιστίαν καὶ φοβουμένη μήπως ὁ Λοκνὸϊλιέρος ἐρωτήσῃ πρὸ αὐτῆς τοὺς ἑαυτοὺς.

Οὕτως δὲ τῇ προσέφερε τὸν βραχίονα καὶ τὴν ἐπ' αὐτῇ εἰς τὰ δωμάτιά της χωρὶς νὰ δείξῃ τὴν ἐλαχίστην στενωχωρίαν, μολοντί οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐστρέφοντο ἀδιακόπως πρὸς τὴν θύραν, καὶ δις ἢ τρίς ὑπῆγεν εἰς τὸ παρὰθυρον, τὰ ὅποιον εἶδεν εἰς τὴν μεγάλην αὐλήν. Ἡ Μαρία, ἀδύνατος, τεθλιμμένη καὶ μὲ τὸ μέτωπον ἐστηριγμένον ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς, ἐκάθητο ἐντὸς τῆς αἰθούσης τῆς συνεδριάσεως, καὶ ἐπρόσμενε μὲ σκληρὰν ψυχικὴν ἀγωνίαν τὴν ἀνακαλύψιν σχεδὸν ἥτις βεβαίως ἤθελε τὴν φωτίσαι περὶ τῆς τύχης τοῦ Μωδράϊ.

Αἱ σκέψεις αὐτῆς ἦσαν τόσο βαθεῖαι, ὥστε ἐλησμονέει καὶ αὐτὴν τὴν παρουσίαν τοῦ κόμητος, ὅστις, κατηρῆς καὶ ὀργισμένος ἐπεριπάτει βραδείως εἰς τὴν αἴθουσαν, χωρὶς νὰ λελήσῃ τὸ παραμικρόν.

Μετὰ μίαν περίπου ὥραν, οἱ ὄμηροι ἦλθον συνοδούμενοι ἀπὸ τὸν Ρικίονα. Εἰσερχόμενος ὁ γίγας ἤλλαξε ταχὺ βλέμμα μετὰ τοῦ αὐθέντου του, καὶ ὡς σημείον ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ κόμης ἐμειδίασεν ἐλαφρῶς, τὸ αἶμα ἀνέβρευσεν εἰς τὰς παρειάς του, ἐφάνη ὅτι ἀνέπνεε μὲ πλειότεραν ἐλευθερίαν, τὸ δὲ ὑπόξανθον βλέμμα του προσήλώθη ἐπὶ τῆς Κ. Δ' Ἐναμδοῦκ, κυρίαν χαρὰν ἐκφράζον. Οἱ ὄμηροι ἐστάθησαν πλησίον τῆς θύρας ἀφωναὶ καὶ τρέμοντες. Οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἄνθρωποι ἦσαν ἰσχυροί, κεκχυμένοι ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ μόλις ἐνδεδυμένοι. Ἡ ὄψις των εἶχε τι λυπηρότερον καὶ ἀθλιότερον ἀπὸ τὴν τῶν μαύρων, ἐπὶ δὲ τῆς φυσιογνωμίας των ἀνεγνώριζες τὰς φυσικὰς ἀδύνας, βαθυτέρως καὶ ἀπὸ τὰς τῶν δούλων. Ἡ Μαρία ἐστρεψεν ἐπ' αὐτῶν ταχὺ καὶ τετραγυμένον βλέμμα, διότι ὅλα τὰ πρόσωπα ταῦτα ἦσαν γνωστὰ εἰς αὐτήν. Τότε αἰφνης ἐγκατέλιπε τὰς ἀμφιβολίας καὶ τὰς ἐλπίδας, αἰφνης ἐπαλλοῦν ὁρμητικῶς εἰς τὴν καρδίαν τῆς καὶ ἐφύθη.

— Ὅποια μωρὰ ἰδέα! . . . ἀδύνατον ἦτο νὰ! . . .

— Ἐδῶ! πλησιέσατε ὅλοι, ἀνέκραζεν ὁρμητικῶς ὁ κόμης.

Οἱ ὄμηροι ἐπλησίασαν φοβούμενοι καὶ τρέμοντες. Τὰ βλέμματά των ἐστρέφοντο πρὸς τὴν Κ. Δ' Ἐναμδοῦκ μὲ ἑκφρασιν φόβου καὶ ἡσυχίας. Ἐφοβοῦντο, διότι ἠγνόουν διατί ἐκατηγοροῦντο καὶ ἐγνώριζον μὲ ποίας ποινὰς ἐτιμωροῦντο τὰ ἐλαφρότερα τῶν πταισμάτων των· πλὴν ὁ πρῶτος τῆς μικρῆς βασιλίσσης λόγος τοὺς καθυσόχασε.

— Φίλοι μου, εἶπε μετὰ πραότητος, εἰς ἐξ ὑμῶν ἡμάρτησεν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, γράψας βέβηλον ὄνομα εἰς ἱερὸν μέρος. Σὺς προσεκάλεσα διὰ νὰ μὲ εἰπῇτε ποῖος εἶναι ὁ ἐνοχος· προηγουμένως δὲ ὑπόσχομαι νὰ τὸν συγχωρήσω καὶ δὲν θέλει ὑποφέρει ἄλλαν τιμωρίαν εἰμὴ τὴν ἐπιβαλλομένην ἀπὸ τὸν παπὰ Πέτρον. Ἐλάτε, ἄς τὸ ὁμολογήσῃ ὁ ἴδιος ἐκεῖνος ὅστις τὸ ἔκαμε, διὰ νὰ μὲ δώσῃ ἀπόδειξιν τῆς μεταμελείας του.

Οἱ ὄμηροι παρετήρησαν ὁ εἰς τὸν ἄλλον μὲ ἐκπληξιν· κανεὶς δὲν ἀπεκρίθη.

— Λοιπὸν! ἐπανέλαβεν ἡ Μαρία μετὰ τῆς αὐτῆς γλυκύτητος· σιωπᾶτε; καὶ ὅμοιος ὑπεσχέθη πλήρη συγχώρησιν. Ἀς τὸ τὸ ὁμολογήσῃ λοιπὸν ὁ ἐνοχος.

Ὅλοι ἐσιώπων καὶ ἐξεφράζοντο δι' ἀρνητικῶν κινήματιν. Τέλος πάντων ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν ἐπλησίασε, καὶ ριφθεὶς εἰς τοὺς πόδας τῆς Μαρίας, τῇ εἶπε μὲ ταπεινὸν καὶ περίλυπον ἦθος·

— Συγχωρήσατέ μας, κυρία, συγχωρήσατέ μας· ἀλλὰ μὰ τὴν ἀλήθειαν! εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐσπλάμην αὐτὴν τὴν φαρὰν, διότι κανεὶς ἀπὸ ἡμᾶς δὲν ἠξέυρει νὰ ἀναγνώσῃ τὸ ὄνομά του, πολὺ δὲ ὀλιγότεραν νὰ τὸ γράψῃ.

— Κανεὶς λοιπὸν ἀπὸ σᾶς δὲν ἔγραψε τὸ ὄνομα τοῦ Μωδράϊ εἰς τὸν τοῖχον τοῦ παρεκκλησίου; εἶπε μὲ ἡλλοιωμένην φωνὴν ἡ Μαρία.

— Κανεὶς, μὰ τὸ βάπτισμά μου, καὶ μὰ τὴν σιωπῇ μου!

Εἰς τὴν ὁμολογίαν ταύτην, τὴν ἀφελῇ καὶ ἀληθῇ, ἡ Μαρία ἐχαμήλωσε τὴν κεφαλὴν μὲ ἀθυμίαν καὶ ἔκαμε σημείον εἰς τοὺς ὁμήρους ν' ἀποσυρθῶσι. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν οὗτοι ἐξήρχοντο, ἐκεῖνος ὅστις ὤμιλῃσε πρὸς τὴν Κ. Δ' Ἐναμδοῦκ, μεταμεληθεὶς εἶπε πρὸς τοὺς συντρόφους του:

— Ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ! ἐψεύσθην χωρὶς νὰ θέλω εἰς τὴν μικρὰν βασιλισσαν. Αὐτὴν τὴν νύκτα ἦτον μαζὶ μ' ἐνὸς σύντροφου περὶ τοῦ ὁποίου δὲν ἠμπαρῶ νὰ ἐγγυηθῶ. Ἐνὸς μεγαλόσωμος νύκτες τὸν ὅποιον ὁ πλοίαρχος Βαλλιαρδέτος ἔφερεν ἀπὸ τὸν Ἅγιον Χριστόφορον· ἕνας ὑπουργός! φαντασθῆτε δὲν ἤνοιξε τὸ στόμα του καὶ. Πρὶν ἐξημερώσῃ ἐπεριπάτει εἰς τὴν μεγάλην αὐλήν, ὡς ἂν νὰ ἦτον ὁ ὠραιότερος καιρὸς τοῦ κόσμου σήμερον.

— Ἐμπρός! ἀνέκραζεν ὁ Ρικίων σπρώξας τὸν ὄμηρον μὲ τὸ ξύλον τοῦ ὁρατός του· ἐμπρός! ἢ τῶρα σ' ἐξαπλώνω κατὰ γῆς. Ὁ Λοκνὸϊλιέρος ἔμενε πλησίον τῆς Μαρίας, ἥτις συλλογισθεῖσα στιγμιαίως, εἶπε·

— Τὸ παρεκκλησίον εἶναι ἀνοιχτὸν ἀπὸ τὸ πρῶτον βέβαια κάνεις ξένος θὰ ἐμῆκε καὶ ἔγραψεν αὐτὸ, θὰ τὸν ἀνακλύψωμεν καὶ θέλω τέλος πάντων μάθει τὴν ἀλήθειαν.

— Ἰπάρχουν τυχερὰ πράγματα ἀνεξήγητα, ὑπέλαθε ψυχρῶς ὁ κόμης.

Ἡ Μαρία ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καὶ δὲν ἀπεκρίθη.

— Ἀληθινά, κυρία, ἐπανελάθεν ὁ Λοανδιλλιέρος, διατί τόσον πρᾶγμα νὰ σὰς ἐπασχολήσῃ οὕτω, πρᾶγμα μηδαιμόν; Τί σὰς ἐνδιαφέρει τὸ ὄνομα τοῦτο; Θὰ εἶναι βέβαια κανενὸς πτωχοῦ διαβόλου ὅστις τὸ ἔβαλεν ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ παρεκκλησίου εἰς εἶδος ἀναθήματος. Καὶ μάλιστα ἀρᾶν δὲν ἔχετε σκοπὸν νὰ τὸν τιμωρήσῃτε, εἶναι ἀνωφελές, μὲ φαίνεται, νὰ ζητῆτε νὰ τὸν ἀνακαλύψετε. Ἡ Μαρία παρετήρησε τὸν κόμην ἀντισύχως πῶς. Οὗτος δὲ ἐνόμισεν ὅτι σκληρὰ εἰρωνεῖα ἐνυπῆρχεν εἰς τοὺς λόγους τῆς, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν φυσιογνωμίαν τῆς, ἀλλ' ἀμέτῳς ἐπρόσθεσε μὲ τόνον ἡσυχον καὶ ἐλεύθερον φόβου, τὸ ὅποιον τὸ καθυσύχασε;

— Ἀλλ' ὅμως τόσον εἰς τοῦτο καθὼς καὶ εἰς πᾶν ἄλλο θέλομεν σοὶ ὑπακούσει, Κυρία. Ἄν θέλετε, εὐθὺς παραβάλλομεν ἐδῶ τὰ ὀνόματα ὅλων ὧν εἶναι ἱκανοί, νὰ τὰ γράψωσιν. Ὁ ἀριθμὸς των δὲν εἶναι τόσον μέγας, διότι οἱ ὑπάκοοί σας ὀλίγα γράμματα γνωρίζουν ἐν γένει.

— Μὲ περιπαίζετε, κύριε, εἶπεν ἡ Μαρία μὲ περίλυπον ὑπεροψίαν.

— Ὁ Θεὸς φυλάξοι! ἀπεκρίθη ἡ Λοανδιλλιέρος μὲ σοβαρώτερον τόνον εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς μου εἶμαι ἀφωσιωμένος εἰς ὑμᾶς, πλὴν διὰ μεγαλήτερα συμφέροντα. Μετὰ τὴν χθεσινὴν βραδυὴν συνομιλίαν μας, δὲν ἔχετε τι νὰ μὲ εἴπητε;

— Κύριε κόμην, εἶπεν ἡ Μαρία θέσασα τὰς χεῖράς τῆς εἰς τὸ καίον καὶ κάτωχρον μέτωπόν τῆς, ἐτκέρθη ὅλην τὴν νύκτα διὰ τοῦτο, παρεκάλεσα τὸν Θεόν, καὶ ὅμως. . . Ὅχι τίποτε δὲν δύναμαι νὰ σὰς εἶπω. Μὲ χρειάζεται ἀκόμη ὀλίγος καιρὸς. . .

— Θέλω προσμένει, κυρία, εἶπεν ὁ Λοανδιλλιέρος μὲ πλήρη πίστιν καὶ ἡσυχίαν.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐχαιρέτισε καὶ ἐξῆλθεν. Ἡ δὲ Μαρία ἐβασανίσθη καθ' ὅλον τὸ ἐπιλοιπον τῆς ἡμέρας ἀπὸ φοικτὰς ὀδύνας· ὅλαι αἱ ὑπ' αὐτῆς διαταχθεῖσαι ἐρευναι δὲν ἐπέφερον τὸ παραμικρὸν ἀποτέλεσμα, ὥστε κατήντησε νὰ εἴπῃ καὶ αὕτη καθὼς καὶ ὁ Λοανδιλλιέρος, ὅτι ὑπάρχουσι τυχερὰ πράγματα ἀνεξήγητα. Τὸ αὐτὸ ἑσπέρας διεδόθη ὅτι εἰς ὁμηρος ἐπλήγωσε μὲ ἐγχειρίδιον τὸν κύριόν του· ἡ φήμη εἶχε φθάσει μέχρι τῆς συνοικίας τῆς καλουμένης τοῦ ἱεροκήρυκος, καὶ ὁ κόμης ἀνήγγειλε τὴν εἰδησιν ταύτην εἰς τὴν Μαρίαν.

— Σήμερον τὸ πρῶτον, εἶπε, γενναῖός τις ναυτικός ὀνομαζόμενος Βαλλιαρδέτος ἐπληρώθη ἀπὸ ἑαυτῶν ἀνθρώπων του, ἕνα ὁμηρον τὸν ὅποιον εἶχε φέραι ἀπὸ τὸν Ἅγιον Χριστόφορον τὸ κακούργημα δὲν δύναται νὰ μείνῃ ἀτιμώρητον, καὶ πρέπει νὰ βῶσωμεν παράδειγμα.

— Θανατικὴ καταδίκη! ἀνερώνησε ἡ Μαρία μὲ ἐκπληξιν· θὰ εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ἀφότου διοικῶ ἐδῶ. . . .

— Πρέπει ν' ἀπονεμηθῇ δικαιοσύνη· ὅστις φονεύει, πρέπει νὰ φονεύεται. . . .

— Ἀλλ' αὐτὸς ὁ δυστυχὴς δὲν ἐξετέλεσε πληῆρες τὸ κακούργημα· λέγετε ὅτι ἐπλήγωσε μόνον.

— Ναί, ἀλλὰ πρόκειται περὶ ὁμήρου ὑψώσαντος χεῖρα κατὰ τοῦ κυρίου του. Ἄμὰ τὸν ἐγγίζῃ, εἶναι ἄξιος ἀγχόνης. Τὸ παράδειγμα αὐτὸ εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως εἰς τὰς οἰκίας, διὰ τὴν ἡσυχίαν τῆς ἀποικίας, διὰ τὴν ἰδίαν μας ἀσφάλειαν. Οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὁμηροὶ τρέμουν ἐνώπιον τῶν ἐλευθέρων λευκῶν εἰς τοὺς ὁποίους ἀντίκουν, ἀλλ' εἶναι πεντήκοντα καθ' ἑνός. Τί θὰ γίνωμεν, κυρία, ἀν καμρίαν ἡμέραν δὲν φοβηθῶσι τὰς τιμωρίας καὶ ἀπειθήσωσι;

— Μάλιστα, γνωρίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν οὕτ' ἔλεος· οὕτε συγχώρησιν διὰ τοὺς ἐνόχους, ἀπεκρίθη περιλύπως ἡ Μαρία πεισθεῖσα· δὲν δύναμαι ὅμως νὰ ὑπογράψω ἐγὼ θανατικὴν καταδίκην· θέλετε τὴν ὑπογράψῃ ὑμεῖς ὡς γενικὸς τοποτηρητὴς μου. Αὐτοῖς ἀναχωρῶ διὰ τὸ Βοκλάνιον ἃς ἐκτελεσθῇ ἡ δικαιοσύνη· θέλω ἐπανέλθαι ὅταν πλέον ἦναι τελειωμένη.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΚΥΠΡῳ ΤΑΜΑΣΣΟΥ.

—ο—

Ἐκ τῆς Λευκωσίας ΒΑ. προχωροῦντες μετὰ ἡμῶν μίλιον ἀριστερὰ τῆς ὁδοῦ, ἀπαντῶμεν τὴν κώμην Στροβύλους, ὀλίγον δὲ περαιτέρω τὸν Ἀρχάγγελον, μετόχιον τοῦ Κύκκου, τῆς μεγαλειτέρας ἐξ ὅλων τῶν ἐν τῇ Κύπρῳ μονῶν, καὶ ἐντεῖθεν ἐν μίλιον τὴν ἐν τῇ ὁδῷ κώμην Λακατάμια. Μετὰ ἡμῶν δὲ πάλιν ταύτης τὰ δευτερά, μίαν τῶν ἀξιολογωτέρων τῆς Κύπρου κωμῶν· ἐκεῖθεν μετὰ ἡμίσειαν ὥραν τὴν Φημολόφου, καὶ μετὰ ἐν τέταρτον αὐτῆς φθάνομεν εἰς τὴν ἀρχαίαν πόλιν Ταμασσόν. Ὅλα τὰ ρηθέντα χωρία εἶναι κατάφυτα δένδρων καὶ πολλὰ ἔχουσιν ὕδατα.

Ἡ πόλις Ταμασσός, μία τῶν ἀρχαιοτέρων οὖσα τῆς Κύπρου πόλεων, δυστυχῶς δὲν διατήρησε τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς ὄνομα, ἀλλ' ἤδη Πολιτικὸν ὑπὸ τῶν Κυπρίων καλεῖται, τὴν λέξιν μόνον Πόλις, ὡς βλέπομεν, διατηρήσασα. Πλησίον τούτου αἱ κῶμαι Πέρα καὶ Ἐπισκοπιὸν εὐρίσκονται, μέχρι τῶν ἄκρων τῶν ὁποίων, ὡς ἐκ τῶν σωζομένων ἐρειπίων, ἡ πόλις ἀναμφιβόλως ἐξετείνετο.

Τῶν ἀρχαιοτάτων ὁ Ὅμηρος (Ὀδυσ. Α'. 180) ἀντφέρει αὐτὴν διὰ τῶν ὀλίγων τούτων λέξεων: